ВІДГУК
офіційного опонента кандидата юридичних наук, доцента Брателя Сергія Григоровича на дисертацію Пінчука Владислава Вікторовича на тему «Адміністративно-юрисдикційна діяльність дільничних офіцерів поліції» подану на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 – Право

Актуальність теми дисертації зумовлена тим, що сучасні правоохоронні тенденції окреслюють загальну архітектуру механізмів захисту прав і свобод людини і громадянина, що власне є найважливішим обов'язком держави. Автор слушно зауважує на тому, що адміністративно-юрисдикційна діяльність як форма притягнення до відповідальності осіб, займає чільне місце в механізмі правоохорони, а наведення низки фактів і статистичних даних, щодо співвіднесення обсягів адміністративно-юрисдикційних повноважень між органами правопорядку лише підсилює необхідність здійснення відповідного наукового дослідження саме щодо діяльності поліцейських.

Слід підкреслити, що теоретичний та практичний унесок перерахованих вчених і дослідників є неоціненним і суттєво оптимізував функціонування адміністративно-юрисдикційного механізму органів правопорядку, у той же час, на сьогоднішній день, з урахуванням стрімких реформаційних процесів, європейської інтеграції та адаптації вітчизняної системи права до європейських стандартів правоохорони та правосуддя питання здійснення адміністративно-юрисдикційної діяльності саме дільничними офіцерами поліції є нагальним і необхідним. Стрімка трансформація законодавства, підвищення рівня злочинності та необхідність ефективізації роботи підрозділів дільничних офіцерів поліції (дільничних офіцерів громад), також відсутність комплексних досліджень саме на цю тему, зумовлюють необхідність більш ґрунтовного її опрацювання.

Вище зазначене суттєво актуалізує необхідність наукового опрацювання проблемних питань пов'язаних із адміністративно-юрисдикційною діяльністю дільничних офіцерів поліції та потребує розроблення основних напрямів їх розв'язання.

Тему дисертації затверджено Вченою радою Національної академії внутрішніх справ від 29 жовтня 2019 року (протокол № 22).

Саме тому, дисертаційна робота Пінчука В.В. характеризується високою актуальністю та являє собою комплексне дослідження, яке присвячено адміністративно-юрисдикційній діяльності дільничних офіцерів поліції.

Обґрунтованість наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, їх достовірність і новизна та академічна доброчесність.

Тема дисертації ґрунтується на Плані дій з реалізації Національної стратегії у сфері прав людини на 2021-2023 роки (розпорядження Кабінету Міністрів України від 23 червня 2021 року № 756-р), Національній стратегії у сфері прав людини (Указ Президента України від 24 березня 2021 року № 119/2021), Цілях сталого розвитку України на період до 2030 року (Указ

Президента України від 30 вересня 2019 року № 722/2019), Стратегії розвитку Національної академії правових наук України на 2021-2025 роки, що затверджена постановою загальних зборів НАПрН України від 26.03.2021 р. № 12-21; відповідає тематиці наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок на 2020–2024 роки (наказ МВС України № 454/2020).

В дисертаційному дослідженні Пінчук В.В. ґрунтовно здійснив дослідження адміністративно-юрисдикційної діяльності дільничних офіцерів поліції.

Дисертантом розкрито з'ясовано поняття, ознаки та основні напрями адміністративно-юрисдикційної діяльності; встановлено місце служби дільничних офіцерів поліції в системі суб'єктів адміністративно-юрисдикційної діяльності; охарактеризовано генезис розвитку правового регулювання адміністративно-юрисдикційної діяльності служби дільничних офіцерів поліції; висвітлено процедуру та сутність складання протоколів про адміністративне правопорушення дільничними офіцерами поліції; визначено розгляд справи та прийняття рішення про притягнення до адміністративної відповідальності дільничними офіцерами поліції; виокремлено застосування дільничними офіцерами поліції заходів забезпечення провадження в справах про адміністративні правопорушення; з'ясовано особливості взаємодії дільничних офіцерів поліції з іншими підрозділами поліції, органами державної влади та місцевого самоврядування, громадськими формуваннями та населенням під час здійснення провадження в справах про адміністративні правопорушення; розглянуто основні недоліки правового регулювання адміністративно-юрисдикційної діяльності дільничних офіцерів поліції та запропонувати можливі шляхи їх усунення.

Мета дисертаційного дослідження полягає в аналізі, з урахуванням наукових думок учених і практиків та статистичних й інформаційно-аналітичних матеріалів кола проблемних питань, що виникають в процесі здійснення дільничними офіцерами поліції адміністративно-юрисдикційної діяльності та розроблення можливих шляхів їх врегулювання.

Таким чином, можна констатувати, що обґрунтованість і достовірність наукових положень, висновків та рекомендацій, викладених у дисертаційній роботі, забезпечено методологією наукового пізнання, положеннями, що знайшли відображення у роботах зарубіжних та вітчизняних вчених. Результати теоретичного та прикладного характерів чітко сформульовані у висновках до розділів. Висновки до розділів та загальні висновки по роботі логічно становлять одне ціле і випливають із змісту дисертації.

У ході роботи над дисертаційним дослідженням автором використовувався розгалужений методичний інструментарій. Методологічна основа дисертації зумовлена визначеною метою і завданнями роботи і становить систему філософських, загальнонаукових та спеціально-наукових методів, які дозволили забезпечити концептуальну єдність дисертаційної роботи. Автором було застосовано методи: логіки – для поступового та обґрунтованого дослідження поставлених завдань (всі розділи); опису– для надання

характеристики та змістовного наповнення основних термінів, понять і категорій, що є предметом наукового дослідження (підрозділи 1.2, 2.1, 2.2, 3.1); історико-правовий – для висвітлення генезису розвитку правового регулювання адміністративно-юрисдикційної діяльності служби дільничних офіцерів поліції (підрозділ 1.3.); порівняльно-правовий – під час аналізу норм адміністративного законодавства та інших нормативно-правових актів, що в синергії створюють нормативне підґрунтя для функціонування інституту адміністративно-юрисдикційної діяльності (підрозділи 1.3, 2.1, 2.2, 2.3, 3.1); структурний – для встановлення основних відмінних від інших інститутів права в галузі охорони прав і свобод людини і громадянина характерних рис, що передбачає послідовність та планомірність наукового аналізу (розділи 1-3).

Робота відрізняється фундаментальним змістом, характером постановки наукових проблем, наявністю багатого наукового апарату. При висвітленні проблематики дослідження автор апелює до ідей та теорій напрацьованих у вітчизняній та у західній науці. Дисертація В.В. Пінчука відповідає сучасним тенденціям у методології юридичних наук.

Дисертація присвячена дослідженню проблем адміністративно-юрисдикційної діяльності дільничних офіцерів поліції. Автором досліджено поняття, ознаки та основні напрями адміністративно-юрисдикції діяльності, що на сьогоднішній день є одними з базових категорій у науці адміністративного права. В результаті аналізу досліджень вітчизняних учених і практиків, вдалось конкретизувати поняття адміністративно-юрисдикційної діяльності, уточнити її зміст, сутність та надати перелік ознак, що характеризують відповідний інститут загалом. Охарактеризовано адміністративно-юрисдикційну діяльність як формат вирішення конкретного адміністративно-правового делікту, що в свою чергу сприяє захисту прав і свобод людини і громадянина. Серед найбільш суттєвих ознак адміністративно-юрисдикційної діяльності нами визначаються такі як: унормованість, що полягає в закріпленні відповідних повноважень законодавством України; підвідомчість, що легалізує дії суб'єкта здійснення в конкретній правовій ситуації, даючи йому право на законних підставах приймати відповідне рішення; наявність охоронюваних законом суспільних відносин, що забезпечуються в адміністративний спосіб, що утворює юридичний склад адміністративного правопорушення; обов'язковість результату розгляду адміністративної справи уповноваженою особою, що свідчить про приналежність конкретного правового конфлікту до кола компетенції відповідного суб'єкта та наявність прав у цього суб'єкта щодо здійснення вказаних повноважень.

Крім цього, автором досягнуто висновку про те, що напрями адміністративно-юрисдикційної діяльності та її форми, хоч і нерідко ототожнюються дослідниками й ученими, проте все ж співвідносяться як зміст і форма виразу.

Охарактеризовано та надано низку змістовних аргументів, щодо ролі й місця служби дільничних інспекторів поліції в системі адміністративно-юрисдикційної діяльності Національної поліції України. Досягнуто проміжного висновку про те, що така діяльність не лише вирішує конкретний правовий

делікт, а й носить превентивний характер, що в свою чергу додатково укріплює функціонування інституту прав і свобод людини і громадянина.

Обґрунтовано позицію про те, що в межах внутрішньополіцейської адміністративної компетенції, найбільше коло адміністративно-юрисдикційних повноважень та відповідні права й обов'язки покладено саме на підрозділи дільничних офіцерів поліції. Здебільшого така позиція обґрунтовується територіальним критерієм – здійснення дільничним офіцером поліції своєї діяльності на чітко визначеній території. Крім цього, доведено, що саме дільничні офіцери поліції наділені більшими можливостями ніж уповноважені особи інших органів правопорядку, оскільки компетенція поліції розповсюджується на більшість складів адміністративних правопорушень та передбачених у Кодексі України про адміністративні правопорушення складів.

Автором охарактеризовано поняття нормативно-правового регулювання та зазначено, що взаємопов'язаність визначення правового статусу дільничних офіцерів поліції та відповідних адміністративно-юрисдикційних повноважень зумовлює стійкий правовий фундамент захисту прав і свобод людини і громадянина. Сталий розвиток законодавства та системна трансформація відповідного утворення забезпечується євроінтеграційними намаганнями та створює додаткові підстави для подальшого розвитку відповідного інституту. На етапі становлення адміністративної юрисдикції як галузі адміністративного права, вона врегульовувалась організаційно-розпорядчими документами, як правило відомства, де працювали особи, які здійснюють таку діяльність, у той же час, на сьогодні дана система трансформована в розгалужений і комплексний законодавчий механізм, основні положення та ключові тези якого розпорошені по різних нормативно-правових актах, як законодавчого так і організаційно-розпорядчого змісту.

Доведено думку про те, що протокол про адміністративне правопорушення є однією з початкових форм притягнення особи до адміністративної відповідальності, його зміст і порядок складання є окремою адміністративно-юрисдикційною процедурою. Водночас, автором зазначається, що процедура складення протоколів про адміністративне правопорушення дільничними офіцерами поліції потребує нормативної деталізації, з метою вказання ряду відмінних особливостей із врахуванням специфіки діяльності дільничних офіцерів поліції.

Автором обґрунтовується позиція про те, що в процесі реалізації своїх адміністративно-юрисдикційних повноважень дільничний офіцер поліції зобов'язаний неухильно дотримуватись норм законодавства України, оскільки така діяльність здебільшого частково обмежує реалізацію прав і свобод людини і громадянина. На підставі авторських позицій окремих учених і власного бачення, окреслено процедуру розгляду справи про адміністративне правопорушення та прийняття рішення про притягнення до адміністративної відповідальності дільничними офіцерами поліції, осіб-правопорушників.

У дисертаційному дослідженні, аналізуються також засади, структура та порядок застосування дільничними офіцерами поліції заходів забезпечення провадження в справах про адміністративні правопорушення, що уможливлює

визначення поняття відповідних заходів, як кола процесуальних дій, що за своєю юридичною конструкцією є адміністративно-юрисдикційними та здійснюються уповноваженою на це особою виключно в межах розгляду справи про адміністративне правопорушення, що віднесена до компетенції відповідного суб'єкта. На підставі аналізу понятійно-категоріального апарату в синергії з нормами законодавства України, що регламентують відповідну галузь в праві видалось можливим розробити шляхи ймовірного покращення функціонування відповідного інституту. Одним із найбільш дієвих на думку автора є розширення повноважень дільничних офіцерів поліції, в частині можливості розгляду справ про адміністративні правопорушення скоєні на території його обслуговування.

Автором розглянуто поняття, сутність, зміст і механізм взаємодії дільничних офіцерів поліції з іншими підрозділами поліції, органами державної влади та місцевого самоврядування, громадськими формуваннями та населенням під час здійснення провадження в справах про адміністративні правопорушення. Аргументовано, що найбільш дієвою та результативною може стати взаємодія з громадськістю, котра чітко передбачена не лише в магістральних законодавчих актах, а й у фрагментарних нормативних документах. Так, обґрунтовується позиція та доводиться факт про те, що ключову роль у питанні притягнення осіб до адміністративної відповідальності відіграють займають суб'єкти громадянського суспільства (громадські формування та населення, у тому числі окремі громадяни).

На підставі проаналізованого матеріалу, автором було визначено основні недоліки правового регулювання адміністративно-юрисдикційної діяльності дільничних офіцерів поліції та запропоновано дієві кроки щодо їх усунення. Визначено, що не лише проблеми фрагментарного характеру в контексті реформування органів правопорядку потребують вирішення, а й низка інституційних і організаційно-правових елементів. Серед найбільш проблемних питань локального рівня, було визначено недосконаліть процесу складання протоколів про адміністративні правопорушення, розгляду справ про адміністративні правопорушення та застосування дільничними офіцерами поліції заходів забезпечення провадження в справах про адміністративні правопорушення.

Нормативно-правову основу дисертаційного дослідження становлять акти конституційного, адміністративного, цивільного, кримінального законодавства України та інші нормативно-правові акти, що дають можливість дослідити зміст адміністративно-юрисдикційної діяльності дільничних офіцерів поліції.

Таким чином, зміст розділів у повному обсязі розкриває мету, завдання та висновки, що сформульовано у дисертаційному дослідженні В.В. Пінчуком. У дисертаційній роботі є посилання на відповідні джерела інформації, а також дотримані усі норми законодавства про авторське право.

Порушення академічної доброчесності не виявлено.

Повнота викладення основних результатів дисертації в опублікованих наукових працях, зарахованих за темою дисертації.

Основні положення та результати дослідження викладено в 5 наукових статтях, опублікованих у виданнях категорії «Б», а також у 5 тезах доповідей на науково-практичних конференціях.

Все це дозволило широко ознайомити наукову громадськість з результатами проведеного дослідження. Усі наукові результати, які викладено у дисертаційній роботі, отримано автором самостійно.

Водночас, позитивно оцінюючи дисертаційну роботу Пінчука В.В., слід зазначити, що **дисертаційна робота містить ряд дискусійних положень**, зокрема:

1. На стор. 40 дисертації дисертант визначає, що напрямами в адміністративно-юрисдикційній діяльності загалом, можуть мати безліч форм її реалізації, оскільки враховуючи положення висловлені науковцями, щодо поняття, сутності та ознак відповідного явища, воно розглядається не лише як форма притягнення до відповідальності, а серед іншого, й як форма прийняття управлінського рішення. Погоджуючись із указаним твердженням, на нашу думку, суттєво посилило б відповідну позицію приведення практичного прикладу та проведення аналогії з іншими інститутами правозастосування.

2. У підрозділі 2.1. «Складання протоколів про адміністративне правопорушення дільничними офіцерами поліції» дисертації автор відзначає, що «одним із, на нашу думку, проблемних питань складання відповідних протоколів є відсутність чіткого нормативного визначення в базовій статті Кодексу України про адміністративні правопорушення (статті 256 Зміст протоколу про адміністративне правопорушення) окремих елементів механізму складення протоколу». З даного приводу автору, по-перше, варто було б розробити проєкт (бланк) відповідного протоколу. По-друге, зі змісту дисертації не зрозуміло, яким чином повинен здійснюватися моніторинг дотримання правил і норм, що регулюють правильність складення протоколів про адміністративні правопорушення.

3. У висновках до дисертаційного дослідження, автор зазначає, що ним «запропоновано основні шляхи та напрями, щодо врегулювання проблем фундаментального характеру (інституційні та організаційно-правові недоліки), а також локальні проблемні питання, що виникають в процесі складання протоколів про адміністративні правопорушення, розгляду справ про адміністративні правопорушення та застосування дільничними офіцерами поліції заходів забезпечення провадження в справах про адміністративні правопорушення». Водночас, положення наукової новизни (за різними ступенями) не повною мірою відображають зазначене, хоча у тексті дисертації автор детально зупиняється на їх обґрунтуванні.

Однак, зазначені зауваження не впливають на загальне позитивне враження від дисертаційної роботи Пінчука В.В. і не знижують її методичної та науково-практичної значущості.

Значення результатів дисертації для практики правового регулювання адміністративно-юрисдикційної діяльності дільничних офіцерів поліції. Дисертація Пінчука В.В. виконана на високому рівні та є вагомим внеском в теорію юридичної науки. Перш за все цінність дисертаційної роботи полягає у тому, що вона являє собою комплексне дослідження адміністративно-юрисдикційної діяльності дільничних офіцерів поліції з урахуванням сучасних правничих тенденцій і новел законодавства України.

Здобутки дисертаційного дослідження Пінчука В.В. мають вагому як теоретичну, так і практичну цінність та можуть бути використані в якості методологічної бази для поглиблення наукових учень щодо адміністративно-юрисдикційної діяльності дільничних офіцерів поліції.

Оцінка змісту дисертації, її завершеність в цілому, оформлення. Дисертаційне дослідження Пінчука В.В. є самостійним завершеним науковим дослідженням. Положення та висновки роботи автор отримав особисто, вони є обґрунтованими, містять наукову новизну. При здійсненні дослідження автором було досягнуто поставленої мети та виконано поставлені завдання. Вивчення матеріалів дисертації свідчить про її пошуковий характер, творчий підхід автора до вирішення поставлених завдань.

Результати дослідження дисертанта відрізняються змістовністю теоретичного матеріалу, обґрунтованістю і достовірністю, доведеністю і грамотністю, в повній мірі вирішують поставлену мету. У опублікованих працях автора повною мірою відображені основні положення дисертаційної роботи.

Основні положення дисертації, що задекларовані здобувачем, містять елементи наукової новизни. Структура й обсяг роботи відповідають встановленим вимогам.

Наукові положення, висновки та рекомендації повністю обґрунтовані та аргументовані, містять наукову новизну та отримали необхідну апробацію на науково-практичних конференціях. У публікаціях здобувача знайшли відображення всі положення дисертації.

За актуальністю, ступенем новизни, обґрунтованістю, науковою та практичною цінністю здобутих результатів дисертація Пінчука Владислава Вікторовича на тему «Адміністративно-юрисдикційна діяльність дільничних офіцерів поліції» відповідає спеціальності 081 «Право» та вимогам, що висуваються Міністерством освіти і науки України та Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти. Пінчуку В.В. може бути присвоєно науковий ступінь доктора філософії зі спеціальності 081 «Право», за результатами успішного публічного захисту відповідного дисертаційного дослідження в установленому законодавством України порядку.

Офіційний опонент:
Перший проректор
Одеського державного
університету внутрішніх справ
кандидат юридичних наук, доцент **Сергій БРАТЕЛЬ**